

Sedm statečných v Československé a České televizi

Žije mezi námi snad někdo, kdo by je neznal? Sedm neohrožených ochránců mexické vesnice v americkém filmovém westernu z roku 1960, jenž je volným remakem filmu Sedm samurajů Akira Kurosawy. V našich kinech tito hrdinové mluvili pouze anglicky, ale na obrazovkách tehdejší Československé televize už mluvili nejen česky, ale překvapivě také slovensky.

Legendární americký western se k nám zřejmě díky ohlasu, který sklízel v kinech po celém světě, dostal do distribuce kin na tehdejší poměry nedlouho po premiérovém uvedení ve Spojených státech amerických. Jeho československá premiéra proběhla, jak uvádí Filmový přehled, 21. srpna 1964, tehdy v původním znění s titulky. Jak už tomu tehdy bývalo, velkou část distribučních titulů do svého programu zařazovala také Československá televize. Ta ale téměř výhradně takové filmy opatrovala dabingem.

Kdo by čekal, že dabing pro televizní premiéru takového trháku si pro sebe uzme pražská redakce převzatých pořadů a výrobou pověří nějakého zavedeného televizního či barrandovského dabingového režiséra a v rolích neohrožených pistolníků uslyšíme všeobecně známé hlasy tehdejšího pražského dabingu, byl by rozhodně zaskočen.

Prvním uvedením byla překvapivě pověřena bratislavská redakce, která vyrobila vlastní, tedy slovenský dabing. Režirovala ho jedna z průkopnic slovenského dabingu Marta Mrlianová, jež do hlavních rolí Chrise a Vina obsadila herce Gustáva Valacha a Karola Machatu. Roli padoucha Calvery obstaral dlouholetý člen činohry Nové scény Národního divadla v Bratislavě Eduard Bindas. Televizní premiéra

SOBOTA 22. 10. 1966

6.38 TV KURZ ANGLIČTINY PRO POČÍNAČE
6.48 POPULÁRNÍ POHÁDKY
9.35 STRAŠIDELNÝ DŮDÁK
11.30 TELEVIZNÍ NOVINY
14.25 SLOVAN BRATISLAVA-SLOVAN PRAHA
16.30 TELEVIZNÍ NOVINY
17.15 DŮBKA BRATA-ZEL EBRO
20.15 **SEDM STATEČNÝCH**
Americký western natočený na motivy slavného japonského filmu **SEDM SAMURAJŮ**.
Hrají ■ Yul Brynner ■ Eli Wallach ■ Steve McQueen ■ Charles Bronson ■ Horst Buchholz ■ Robert Vaughn ■ Brad Dexter ■ James Coburn ■ Rosenda Monterosová a další ■
Režie J. STURGES. Režie slovenského znění M. MRLIA-NOVÁ. (Bratislava)
22.30 MATE ŠEŠI ŠKOTI
23.35 TELEVIZNÍ NOVINY

zdroj: ČS. TELEVIZE, týdeník Československé televize v Praze, č. 43, vyšlo 12.10.1966

s tímto dabingem proběhla 22. října 1966 na celostátním okruhu. Jeho dvě reprízy se vysílaly až v červenci 1968, ale už pouze na slovenském okruhu, protože v té době již bylo rozhodnuto o výrobě české verze.

Jestli k důvodům skutečnosti, že pro reprízu vznikl český dabing, patřily stížnosti diváků na to, že neslyšeli slavné hollywoodské hvězdy hovořit česky, se dnes už zřejmě nedozvíme. Faktem je, že tento požadavek, zadaný v roce 1968, směřoval opět nikoliv do Prahy, nýbrž do nedávno (v roce 1964) vzniklého brněnského dabingového studia. Zde se tohoto úkolu zhostil zkušený dabingový režisér Milan Messany. K natáčení pozval mnoho tehdejších předních brněnských herců a hlavní role Chrise a Vina svěřil Jiřímu Brožovi a Josefu Husníkovi. Calveru do češtiny přetlumočil Karel Kabíček a v dalších rolích se objevili například Rudolf Krátký, Jiří Tomek nebo Arnošt Navrátil.

Z nám dnes známých brněnských hlasů uvedme Jaroslava Kuneše, který zde nadaboval postavu Horsta Buchholze (Chico). Jeho hlas si možná pamatujeme jako Ládinka z maďarských seriálů o rodině Smolíkových. Zmíňme také Pavla Kunerta, dabujícího Charlese Bronsona (Bernardo), jehož známe ze Smolíkových pro změnu jako hlas doktora Halíře. Pozoruhodnou perličkou je, že v jedné z menších rolí vesničanu promluvil tehdy ještě nepříliš známý herec Václav Postránecký, v té době krátce působící v brněnském Státním divadle.

Samotná výroba dabingu začala 14. června 1968, a protože se dochovala celá výrobní složka, můžeme se dnes dozvědět rozličné okolnosti, jež tehdejší natáčení provázely. Asi nejsilněji zapůsobí skutečnost, že tehdejší produkce v Brně nejen neměla k dispozici mezinárodní pásy s ruchy, což se tehdy dělo poměrně často, ale ani pásy s filmovou hudbou.

Tvůrci dabingu tedy stáli před velkým úkolem: natočit znovu kompletní, takřka osmdesátiminutový hudební doprovod s legendární ústřední melodií skladatele Elmera Bernsteina. K tomuto účelu byl poskládán jednorázový dvacetičlenný orchestr z členů předních brněnských hudebních těles, jako byly Státní filharmonie Brno nebo Orchester Státního divadla Brno.

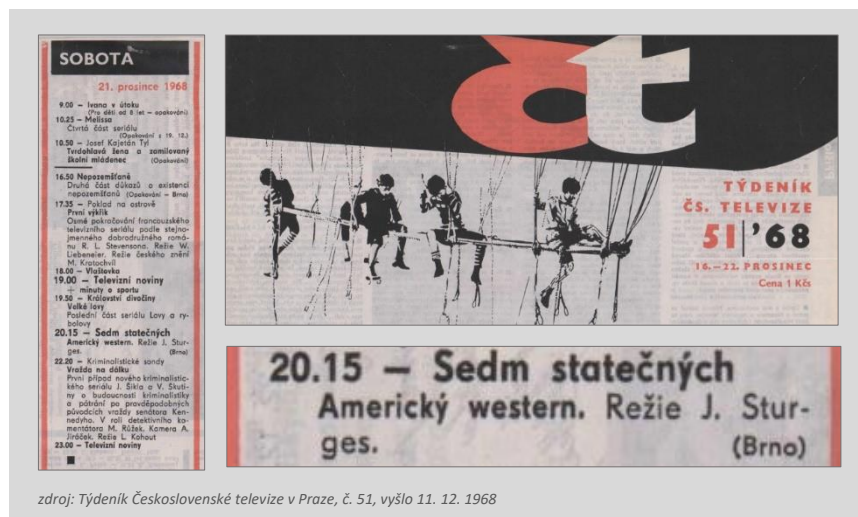
O důležitosti, jakou dramaturgie tomuto natáčení přikládala, svědčí též fakt, že pouze nahrávání hudby spolklo více než desetinu úhrnných nákladů na celý dabing. Ty činily na tehdejší dobu úctyhodných a dnes těžko představitelných 225 tisíc korun československých. Pamětníci vzpomínají, že za takovou sumu se tehdy daly pořídit dva rodinné domy.

Jako by však těžkosti spojené s nutností natočit novou hudbu nestačily. Její nahrávání, naplánované na konec srpna 1968, bylo na několik týdnů přerušeno z důvodu obsazení brněnského sídla ČST Typos 21. srpna sovětskou okupační armádou. Kontrolní projekce dokončeného dabingu vzhledem k těmto okolnostem neproběhla na původně plánovaném konci září, ale až 29. listopadu 1968. Je jasné, že ani natáčení ruchů pro dabing, konkrétně střelby ve vojenském prostoru Moravské Kunovice, k němuž ještě 20. srpna telefonicky zvukařům vydal souhlas náčelník štábu podplukovník Malý, již neproběhlo podle plánu a včas.

Přesto přese všechno se podařilo dodržet původně nastavený termín vysílání: v den 21. prosince 1968. Dodejme, že film, ač barevný, se vysílal z černobílé kopie. Dobové ohlasy na dabing zachovány nemáme, ale faktem zůstává, že si na reprízu filmu s tímto dabingem museli čeští diváci počkat až do roku 1980, kdy

byl odvysílán ve 20 hodin na prvním programu. Následovalo vysílání 25. března 1983 v cyklu 3x se Stevem McQueenem na 1. programu; 26. března 1983 v okamžité repríze také na prvním programu a ještě 27. prosince 1984 na druhém programu. Toto datum představuje zatím poslední vysílání tohoto legendárního filmu s brněnským dabingem a z původní brněnské černobílé kopie. Jakkoliv obdivuhodný výkon brněnští hudebníci při nahrávání hudby

zdroj: Týdeník Československé televize v Praze, č. 51, vyšlo 11. 12. 1968

tehdy podali, když byl film po revoluci zakoupen do vysílání, vysílal se v původním znění s titulky. Odmítnutí brněnské verze bylo tehdy argumentováno kvůli nesouladu zvukové stránky původní a české verze a absenci některých ruchů.

Takto byl film vysílán 20. února 1991 a v repríze 15. listopadu 1992. Svůj význam měla rovněž určitá ambivalence pražských dramaturgů k výraznému brněnskému přízvuku, jímž v této původní dabingové verzi někteří vesničané ve vedlejších rolích oplývali. Vadily tehdy také některé nepřesnosti v překladu, dialogích či nedůslednost ve jménech postav. To také mimo jiné stálo za rozhodnutím pro vysílání v roce 2006 vyrobil zcela nový dabing. Dlužno dodat, že v té době již existoval druhý český dabing, který v roce 1994 natočil pro VHS distribuci v barrandovském studiu zkušený veterán kinodabingu režisér Zdeněk Sirový. Ten obsadil do hlavních rolí známé pražské herce: Pavla Soukupa (Chris), „brněnského vesničana“ Václava Postráneckého (Vin) nebo Jiřího Bartošku (Bernardo). Přes kvalitní obsazení hlavních rolí však tato verze trpí typickým neduhem levných komerčních dabingů raných devadesátých let: „málohlasým“ obsazením vedlejších rolí, neboť zde účinkuje jen několik stále se opakujících dabérů.

Dabing z roku 2006, vyrobený Českou televizí v režii Elmara Klose ml., je v současnosti kromě ČT vysílán také některými komerčními televizemi (Barrandov, Cinemax). Na nosičích (DVD i Blu-ray) byl ale vydán ten barrandovský, jenž se zdá být v současnosti asi nejrozšířenější.

Dodejme ještě jednu podstatnou informaci. O rok později vyrobilo studio Bär čtvrtý dabing pro kanál MGM s Vladislavem Benešem, Pavlem Rímským a Lukášem Hlavicou v hlavních rolích. Nebudeme se zde pouštět do soudů, který z nich slyšíme jako nejlepší. Důležité je, že každý má možnost volby. Všechny existující české

Černobílá kopie filmu pro televizní vysílání v roce 1968

dabingy vyjma brněnského jsou běžně vysílány televizními stanicemi. Brněnský je k dispozici ke studijní projekci v badatelkách České televize v Praze, Brně a Ostravě.

Martin Bouda a Robert Hron, Archiv a programové fondy, Česká televize 2022